

” Брушневська І. Використання симуляційних та імітаційних технологій у практичній підготовці майбутніх вчителів-логопедів. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2026. Том 14, № 2. С. 15-22. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-002>.

Brushnevska I. Vykorystannia symuliatyinykh ta imitatsiinykh tekhnolohii u praktychnii pidhotovtsi maibutnix vchyteliv-lohopediv [Use of simulation and imitation technologies in the practical training of future speech therapist teachers]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2026. Vol. 14, No 2. S. 15-22. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-002>.

УДК 378.016:376.36:004

DOI: 10.31110/2616-650X-vol14i2-002

Ірина БРУШНЕВСЬКА

Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-3381-6490>

brush-ira@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТА ІМІТАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ

Анотація. У статті актуалізовано проблему вдосконалення практичної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти відповідно до вимог компетентнісного та практико-орієнтованого навчання. Обґрунтовано доцільність використання симуляційних та імітаційних технологій у межах освітнього компонента «Логопедія з практикумом» як засобу наближення освітнього процесу до реальних умов професійної діяльності вчителя-логопеда. Метою статті є теоретичне обґрунтування та практичний аналіз можливостей симуляційних та імітаційних технологій у формуванні професійних компетентностей майбутніх вчителів-логопедів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. У дослідженні використано методи аналізу й узагальнення наукових джерел, педагогічного спостереження, моделювання навчально-професійних ситуацій, аналізу виконання здобувачами вищої освіти симуляційних завдань. У статті охарактеризовано основні види симуляційних та імітаційних технологій, що застосовуються у процесі професійної підготовки вчителів-логопедів, зокрема кейс-симуляції, рольові імітації, відеосимуляції та цифрові симуляційні інструменти. Визначено їхній вплив на формування діагностичних, корекційних, комунікативних і рефлексивних умінь здобувачів освіти. Результати дослідження засвідчили, що системне використання симуляційних технологій підвищує рівень професійної готовності майбутніх вчителів-логопедів, сприяє усвідомленню алгоритмів логопедичної діяльності та зменшує невідповідність між теоретичною підготовкою і практикою. Доведено, що використання симуляційних технологій дозволяє моделювати безпечні, контрольовані ситуації, сприяє формуванню професійних умінь, розвитку рефлексивного мислення та підвищенню готовності здобувачів вищої освіти до реальної логопедичної діяльності. Практичне значення статті полягає в можливості використання представлених підходів у процесі викладання освітнього компонента «Логопедія з практикумом» для підвищення якості професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів.

Ключові слова: заклад вищої освіти; вчитель-логопед; практична підготовка; професійна компетентність; логопедія; симуляційні технології; імітаційні методи.

Iryna BRUSHNEVSKA

Lesya Ukrainka Volyn National University, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-3381-6490>

brush-ira@ukr.net

USE OF SIMULATION AND IMITATION TECHNOLOGIES IN THE PRACTICAL TRAINING OF FUTURE SPEECH THERAPIST TEACHERS

Abstract. The article updates the discussion of improving the practical training of future speech therapist teachers in higher education institutions in line with the requirements of competency-based, practice-oriented training. The feasibility of using simulation and imitation technologies within the educational component "Speech therapy with practicum" to bring the educational process closer to the real conditions of a speech therapist teacher's professional activity is substantiated. The purpose of the article is to provide a theoretical justification and a practical analysis of the possibilities of simulation and imitation technologies for the formation of professional competencies of future speech therapist teachers at the first (bachelor's) level of higher education. The study used methods of analyzing and generalizing scientific sources, pedagogical observation, modeling of educational and professional situations, and analysis of the implementation of simulation tasks by higher education applicants. The article describes the main types of simulation and imitation technologies used in the professional training of speech therapist teachers, including case simulations, role-playing simulations, video simulations, and digital simulation tools. Their impact on the development of diagnostic, corrective, communicative, and reflective skills among education seekers is determined. The study found that the systematic use of simulation technologies increases the professional readiness of future speech therapist teachers, promotes awareness of speech therapist activity algorithms, and reduces the discrepancy between theoretical training and practice. It is proven that the use of simulation technologies allows you to model safe, controlled situations, contributes to the development of professional skills and reflective thinking, and increases the readiness of higher education seekers for real speech therapist activity. The practical significance of the article lies in the possibility of applying the presented approaches in the teaching of the educational component "Speech therapy with practicum" to improve the quality of professional training for future speech therapist teachers.

Keywords: higher education institution; speech therapist teacher; practical training; professional competence; speech therapy; simulation technologies; imitation methods.

Постановка проблеми. Сучасна система вищої освіти України за спеціальністю А 6 Спеціальна освіта орієнтована на те, щоб підготувати конкурентоспроможних, висококваліфікованих, компетентних, національно свідомих фахівців у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, зорієнтованих

на подальшу фахову освіту і самоосвіту, здатних розв'язувати складні задачі і практичні проблеми спеціальної освіти з метою корекції і компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами різних вікових груп [12]. Аналіз сучасних тенденцій розвитку спеціальної освіти, запитів стейкхолдерів свідчить про необхідність застосування у закладах вищої освіти практики розширення і удосконалення підготовки фахівців відповідно до нових викликів суспільства щодо надання освітніх послуг дітям з порушеннями психофізичного розвитку. Щорічне збільшення кількості осіб з мовленнєвими труднощами зумовлюють підвищені вимоги, зокрема, до якості практичної підготовки майбутніх вчителів-логопедів. Компетентнісний підхід, задекларований у професійному стандарті на групу професій «Вчитель-логопед», «Логопед» [10], передбачає не лише засвоєння теоретичних знань, а й сформованість професійних умінь, необхідних для здійснення корекційно-розвиткової роботи з особами із порушеннями мовленнєвого розвитку. Саме тому потребують перегляду, переосмислення та нових підходів до навчально-методичного наповнення освітні компоненти логопедичного спрямування, що вивчаються в межах освітньо-професійних програм спеціальності А 6 Спеціальна освіта за спеціалізацією А 6.01 Логопедія. Особливої актуальності ця проблема набуває в межах базового освітнього компонента «Логопедія з практикумом», який має забезпечити підготовку здобувачів вищої освіти до реальних умов професійної діяльності. Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності через набуття знань з етіології, патогенезу та симптоматики мовленнєвих розладів, діагностики порушень мовленнєвого розвитку та організації корекційно-розвиткової, відновлювальної роботи з особами, які мають порушення мовленнєвої діяльності, різного віку, формування навичок реалізації профілактичних заходів, а також консультативної роботи з батьками осіб зазначеної категорії, педагогами закладів дошкільної, загальної середньої освіти. Особливу увагу спрямовано на вивчення різних підходів до організації логопедичної допомоги з урахуванням сучасних тенденцій в логопедичній науці та практиці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасному освітньому просторі зростає потреба в ефективних, адаптивних та мотиваційних підходах до розвитку мовлення дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Традиційні методи логопедичної корекції хоч і залишаються фундаментальними, однак вже не повною мірою відповідають запитам нових поколінь дітей, які з раннього віку зростають у середовищі цифрових технологій, інтерактивних медіа та ігрового навчання [1]. Саме тому істотно відчувається розрив між теоретичною підготовкою здобувачів вищої освіти та реальними умовами логопедичної практики. Проблема практичної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти України перебуває в центрі уваги сучасних педагогічних досліджень, що зумовлено переходом до компетентнісної парадигми освіти та зростанням вимог до професійної готовності фахівців спеціальної освіти.

У наукових працях вітчизняних і зарубіжних авторів [2;3;7;8;17] наголошується на необхідності впровадження практико-орієнтованих технологій навчання, які забезпечують інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь здобувачів освіти. Особливе місце серед них займають симуляційні та імітаційні технології.

Симуляційні технології - це спеціально створені ситуації, які дозволяють учасникам відтворити реальні життєві ситуації та навчити здобувачів освіти приймати практичні рішення в режимі реального часу, опираючись на знання та навички, набуті в ході навчання. Вони забезпечують інтерактивний, практичний підхід до навчання та мають численні переваги [9].

До переліку імітаційних технологій навчання входять ігрові технології, соціально-психологічні тренінги, дискусійні технології, навчання у співробітництві. Вони дозволяють створити особистісно-орієнтований підхід навчання у різних ситуаціях. Здобувачі вищої освіти мають змогу дискутувати, обговорювати способи вирішення проблем, будувати логіку дослідження, а також приймати певні рішення. Все це сприяє розвитку не лише інтелектуальних, а й комунікативних здібностей, які є ключовими для провадження корекційно-розвиткової діяльності.

Значний масив досліджень присвячено використанню симуляційних та імітаційних технологій у професійній підготовці фахівців у галузях медицини, психології та педагогіки [4;5;11]. У цих працях симуляційне навчання розглядається як ефективний засіб моделювання професійних ситуацій у безпечному навчальному середовищі, що дозволяє здобувачам освіти відпрацьовувати складні практичні навички без ризику для реальних клієнтів або пацієнтів. Дослідники підкреслюють, що симуляції сприяють формуванню професійного мислення, розвитку рефлексії, комунікативних умінь та зниженню тривожності студентів перед реальною практикою.

Особливо ґрунтовно симуляційні технології досліджені у медичній освіті, де вони використовуються для підготовки до клінічної діяльності. У наукових публікаціях [15;16;19] доведено, що *simulation-based learning* підвищує рівень практичної готовності студентів, формує навички прийняття професійних рішень та сприяє усвідомленому перенесенню знань у реальні професійні ситуації. Хоча зазначені дослідження виконані в іншій галузі, їхні методологічні підходи та дидактичні

принципи є релевантними для підготовки майбутніх вчителів-логопедів, діяльність яких також має виражений клініко-практичний характер.

У зарубіжних дослідженнях, присвячених підготовці фахівців у галузі speech-language pathology, симуляційні та імітаційні технології розглядаються як ефективний інструмент розширення практичного досвіду студентів в умовах обмеженого доступу до реальної логопедичної практики [18]. Автори відзначають позитивний вплив симульованих навчальних середовищ на формування професійної впевненості, готовності до взаємодії з дітьми та їхніми батьками, а також на розвиток навичок клінічного аналізу мовленнєвих порушень. Навчання із симульованими пацієнтами здатне зменшити тривожність здобувачів освіти, збільшувати їхню впевненість та готовність до клінічних практик [19].

Окремі дослідження в галузі педагогічної освіти висвітлюють можливості симуляцій і рольових імітацій у підготовці майбутніх вчителів-логопедів до професійної діяльності [6;13;14]. У них підкреслюється, що моделювання педагогічних ситуацій сприяє формуванню комунікативної компетентності, емпатії, умінь аналізувати складні професійні кейси та здійснювати педагогічну рефлексію. Водночас, зазначені праці мають загальнопедагогічний характер і не враховують специфіку логопедичної діяльності.

Аналіз наукових джерел свідчить, що, попри наявність значної кількості досліджень, присвячених симуляційним технологіям в освіті, питання їх системного використання у практичній підготовці майбутніх вчителів-логопедів у межах освітнього компонента «Логопедія з практикумом» залишається недостатньо розробленим. Вітчизняні наукові публікації переважно зосереджуються на загальних аспектах практичної підготовки або описі окремих методичних прийомів, не пропонуючи цілісної моделі впровадження симуляційних та імітаційних технологій у логопедичний практикум.

Таким чином, існує потреба в теоретичному обґрунтуванні та методичному описі можливостей використання симуляційних та імітаційних технологій у процесі практичної підготовки майбутніх вчителів-логопедів, що й зумовлює актуальність теми даного дослідження.

Мета дослідження: обґрунтувати доцільність використання симуляційних та імітаційних технологій у процесі практичної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано методи аналізу й узагальнення наукових джерел, педагогічного спостереження, моделювання навчально-професійних ситуацій, анкетування, аналізу виконання здобувачами вищої освіти симуляційних завдань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основним завданням вивчення освітнього компонента «Логопедія з практикумом» на першому (бакалаврському) рівні спеціальності А 6 Спеціальна освіта є формування у здобувачів вищої освіти здатності планувати та організовувати професійну діяльність з урахуванням структури порушення, актуального стану та особливостей мовленнєвого розвитку осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку, а також їхніх потенційних можливостей; удосконалення навичок застосування у професійній діяльності логопедичних методик, що враховують структуру та механізми порушень мовлення в осіб різного віку. Навчальним планом у межах вивчення цього освітнього компонента передбачено проведення лекційних, практичних та лабораторних занять, виконання завдань для самостійного опрацювання. Для опанування теоретичними та практичними знаннями застосовуються загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання.

У ході дослідження було проаналізовано дидактичні можливості симуляційних та імітаційних технологій у процесі практичної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у межах освітнього компонента «Логопедія з практикумом».

Для створення безпечного навчального середовища, яке б дозволяло відпрацювати професійні дії, знижувало рівень тривожності здобувачів освіти та сприяло підвищенню їхньої професійної впевненості, навчальні аудиторії було переобладнано у локації набуття фахових компетентностей «Мовограй» та «Розумаха». Облаштування цих локацій максимально наближене до умов робочого кабінету вчителя-логопеда з усім необхідним інструментарієм та обладнанням: комплекс методичного й програмного забезпечення, велика кількість дидактичного матеріалу для проведення всіх етапів корекційної роботи, настінні дзеркала вздовж стін, робочі зони, муляжі, зондові набори та стерилізатори, інтерактивна пісочниця, балансири і т.д. Все це дозволяє закріпити вивчений теоретичний матеріал з логопедії та відпрацювати практичні навички їхнього застосування під час практичних та лабораторних занять.

Для ефективного формування практико-орієнтованих навичок здобувачів освіти до викладання освітнього компонента залучені досвідчені практикуючі вчителі-логопеди вищої категорії. Вони реалізують проведення практичних та лабораторних занять як на базі локацій

набуття фахових компетентностей «Мовограй» та «Розумаха» факультету педагогічної освіти та соціальної роботи, так і на базі закладів дошкільної та загальної середньої освіти міста Луцька.

У процесі дослідження із здобувачами першого (бакалаврського) рівня спеціальності А 6 Спеціальна освіта було апробовано різні види симуляційних та імітаційних технологій, кожна з яких продемонструвала специфічний дидактичний ефект. Практична діяльність відбувалася за чітким алгоритмом: постановка завдання – виконання симуляції – обговорення – рефлексія.

Зокрема, застосування кейс-симуляції сприяло розвитку аналітичного мислення у здобувачів освіти та формуванню вмінь комплексного аналізу мовленнєвих порушень на основі поданих діагностичних даних. Здобувачі вищої освіти виявляли здатність пов'язувати теоретичні знання з практичними завданнями та аргументувати власні професійні рішення.

Рольові імітації («вчитель-логопед – дитина» та «вчитель-логопед – батьки») позитивно вплинули на формування комунікативної компетентності та професійної впевненості майбутніх вчителів-логопедів. Учасники рольових ігор демонстрували поступове зниження психологічної напруги та більш усвідомлене використання мовленнєвих і немовленнєвих засобів педагогічної взаємодії.

Моделювання фрагментів логопедичних занять дозволило здобувачам вищої освіти відпрацювати алгоритм планування та проведення корекційних занять, що сприяло розвитку структурного мислення та навичок прогнозування результатів логопедичної роботи.

Відеосимуляції та їхній подальший аналіз забезпечили умови для розвитку професійної рефлексії, зокрема вмінь ідентифікувати типові помилки, оцінювати ефективність використаних методів та пропонувати альтернативні варіанти логопедичного впливу.

Таблиця 1

Дидактичні можливості симуляційних та імітаційних технологій у практичній підготовці майбутніх вчителів-логопедів

Види симуляційних та імітаційних технологій	Зміст навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Сформовані професійні вміння та компетентності
Кейс-симуляції	Аналіз опису мовленнєвого порушення, інтерпретація анамнестичних і діагностичних даних, формулювання логопедичного висновку	Уміння аналізувати мовленнєві порушення; навички конструктивного мислення; здатність приймати обґрунтовані професійні рішення
Рольові імітації («вчитель-логопед – дитина»)	Моделювання фрагментів корекційної взаємодії, відпрацювання мовленнєвого контакту	Комунікативна компетентність; професійна впевненість; уміння встановлювати педагогічний контакт
Рольові імітації («вчитель-логопед – батьки»)	Імітація консультативних бесід, пояснення результатів діагностики, рекомендації щодо корекційної роботи	Навички професійної комунікації; уміння аргументовано пояснювати логопедичні висновки; розвиток емпатії
Моделювання логопедичних занять	Планування структури заняття, добір методів і вправ, прогнозування результатів	Уміння планувати корекційно-розвиткову роботу; методична компетентність; здатність до професійного прогнозування
Відеосимуляції та відеоаналіз	Аналіз відеофрагментів логопедичних занять, виявлення помилок, обговорення альтернативних рішень	Рефлексивна компетентність; критичне мислення; здатність до самооцінювання професійної діяльності
Комплексні симуляційні сценарії	Послідовне виконання діагностичних, корекційних і консультативних завдань	Інтегрована професійна компетентність; готовність до реальних умов логопедичної практики

Дані, подані в таблиці 1, засвідчують, що використання симуляційних та імітаційних технологій у логопедичному практикумі забезпечує поетапне формування професійних умінь майбутніх вчителів-логопедів – від аналітичних і комунікативних до інтегрованої професійної компетентності.

Результати педагогічного спостереження показали, що використання симуляційних завдань сприяло активізації навчальної діяльності студентів та підвищенню рівня їх залученості до практичного опрацювання матеріалу. Здобувачі вищої освіти демонстрували зростання здатності аналізувати мовленнєві порушення, аргументовано формулювати логопедичні висновки та обґрунтовувати вибір корекційних методів.

Порівняльний аналіз результатів виконання практичних завдань до і після впровадження симуляційних технологій засвідчив позитивну динаміку у сформованості таких професійних умінь, як:

- розв'язування логопедичних кейсів;
- планування корекційно-розвиткової роботи;
- добір адекватних методів і прийомів логопедичного впливу;

– професійна комунікація в ситуаціях «вчитель-логопед – дитина» та «вчитель-логопед – батьки».

З метою вивчення ставлення здобувачів вищої освіти до використання симуляційних та імітаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів було проведено анкетування 25 студентів першого (бакалаврського) рівня, які опановують освітній компонент «Логопедія з практикумом». Анкетування проводилося анонімно, з дотриманням принципів добровільності та конфіденційності. Анкета мала запитання закритого та напіввідкритого типу й була спрямована на з'ясування рівня обізнаності здобувачів освіти щодо симуляційних та імітаційних технологій, логічності їх використання в освітньому процесі, суб'єктивної оцінки ефективності таких технологій для формування професійних умінь, труднощів виконання симуляційних завдань. Окремий блок запитань стосувався впливу симуляційних та імітаційних технологій на розвиток професійної впевненості студентів, готовності до проведення логопедичних занять, здійснення діагностичної та корекційно-розвиткової роботи.

Результати анкетування 25 здобувачів вищої освіти засвідчили позитивне ставлення більшості здобувачів вищої освіти до використання симуляційних та імітаційних технологій у процесі практичної підготовки. Переважна більшість респондентів (88%) вважає такі технології ефективними для формування професійних умінь, а 92 % опитаних зазначили, що симуляційні завдання сприяють наближенню навчання до реальної логопедичної практики.

Отримані дані також підтверджують позитивний вплив симуляційних завдань на формування професійної впевненості здобувачів вищої освіти: 80% опитаних зазначили, що участь у кейс-симуляціях, рольових імітаціях та аналізі відеофрагментів логопедичних занять сприяє усвідомленню алгоритмів професійної діяльності та зменшенню страху перед реальною практичною роботою. Водночас 20 % респондентів оцінили цей вплив як частковий, що може бути зумовлено індивідуальними особливостями професійного становлення студентів або недостатнім досвідом практичної діяльності.

Особливий інтерес становлять результати, пов'язані з визначенням найбільш ефективних видів симуляційних технологій. Найвищу оцінку здобувачі освіти надали кейс-симуляціям (40%), що пояснюється їх наближеністю до реальних логопедичних ситуацій та можливістю аналізу складних професійних випадків. Рольові імітації (36%) сприяли розвитку комунікативних і корекційних умінь, тоді як відеостимуляції (24%) були ефективними для формування рефлексивних навичок і професійного самоконтролю.

Важливим є те, що 92% опитаних зазначили, що симуляційні технології допомагають наблизити навчальний процес до реальних умов логопедичної практики, що підтверджує їхній значний потенціал у подоланні розриву між теоретичною підготовкою та практичною діяльністю. Крім того, респонденти наголошували на важливості етапу рефлексивного обговорення після виконання симуляційних завдань, який дозволяє усвідомити власні сильні сторони та визначити напрями подальшого професійного вдосконалення.

Отримані результати використання симуляційних та імітаційних технологій у логопедичному практикумі в подальшому дозволили науково-педагогічним працівникам кафедри спеціальної та інклюзивної освіти та здобувачам вищої освіти успішно зреалізувати волонтерський соціальний проєкт «Зростаємо разом!» для дітей дошкільного віку, що мають мовленнєві труднощі, та їхніх родин на базі науково-дослідної лабораторії спеціальної та інклюзивної освіти. Результатом співпраці творчого тандему «викладачі-студенти» стало функціонування справжньої платформи взаємодії, де науковці та здобувачі освіти мали змогу реалізувати свої знання на практиці, а діти з особливими освітніми потребами – отримати кваліфіковану підтримку, увагу та турботу. Щосуботи на базі лабораторії проводилися організаційні зустрічі з дітьми «Коло спілкування», працювали три локації – пізнавальна локація «Розумаха», мовленнєва локація «Мовограй», арттерапевтична локація «Вправні рученята», де завдяки професіоналізму викладачів, ініціативності студентів і щирій зацікавленості батьків кожна зустріч ставала ще одним кроком до спільного зростання. Особливою цінністю проєкту стало те, що одночасно з роботою з дітьми на локаціях, працювала тренінгова локація для батьків, зустрічі у якій були спрямовані на поглиблення розуміння особливостей розвитку дитини, формування ефективної взаємодії в родині, розвиток навичок підтримки у домашніх умовах. У результаті проведення корекційно-розвиткового інтенсиву «Зростаємо разом!» діти мали чудову можливість пізнати нове і цікаве, батьки – віднайти нові ресурси для підтримки, здобувачі освіти – розкрити свій потенціал, науково-педагогічні працівники – удосконалити свої професійні навички.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз наукових джерел та результати проведеного дослідження підтвердили, що використання симуляційних та імітаційних технологій є доцільним і педагогічно обґрунтованим напрямом удосконалення практичної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти України. Отримані результати узгоджуються з положеннями компетентнісного підходу та сучасними тенденціями розвитку спеціальної освіти.

Установлено, що симуляційні та імітаційні технології забезпечують ефективну інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь здобувачів освіти, сприяють формуванню аналітичного мислення, професійної рефлексії та готовності до реальних умов логопедичної діяльності. Результати впровадження кейс-симуляцій, рольових імітацій, моделювання логопедичних занять та відеосимуляцій в межах освітнього компонента «Логопедія з практикумом» засвідчили їхній позитивний вплив на формування професійних умінь майбутніх вчителів-логопедів, зокрема умінь аналізувати мовленнєві порушення, планувати корекційно-розвиткову роботу та здійснювати професійну комунікацію з дітьми та їхніми батьками.

Доведено, що симуляційні технології створюють безпечне навчальне середовище для відпрацювання професійних дій, знижують рівень тривожності студентів та сприяють підвищенню їхньої професійної впевненості, що є особливо важливим на етапі переходу від теоретичного навчання до реальної логопедичної практики.

Узагальнення результатів дослідження дає підстави стверджувати, що системне використання симуляційних та імітаційних технологій у практичній підготовці майбутніх вчителів-логопедів підвищує якість освітнього процесу та відповідає сучасним вимогам до професійної підготовки фахівців спеціальної освіти.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в експериментальній перевірці ефективності окремих видів симуляційних технологій, розробленні критеріїв оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей майбутніх вчителів-логопедів та адаптації симуляційних сценаріїв до умов інклюзивної освіти.

Конфлікт інтересів. Автор підтверджує відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Джерела фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання засобів штучного інтелекту (ШІ). Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаних джерел

1. Брушневська І.М. SMART-гра в логопедії: інтеграція сучасних ігрових інструментів у корекційну роботу. *Інклюзія і суспільство*. 2025, 2, с. 56-62. <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2025-2>
2. Горобаха Н.М. Інтерактивні методи формування фахових компетенцій майбутніх дефектологів-логопедів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. Вип. 3(87). С. 49-62. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2019.03/049-062>
3. Кашуба Л., Лабенко О. Щодо професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. Вип. (193). 224–230. <https://doi.org/10.36550/2522-4077-2021-1-193-224-230>
4. Кудря І.П., Кулішов С. К., Третяк Н. Г. Симуляційні технології в сучасному освітньому процесі підготовки майбутніх лікарів. *Вісник проблем біології і медицини*. 2020. Вип. 2 (156). С. 198–201. <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2020-2-156-198-201>
5. Лазько А. Симуляційні технології в освітньому просторі медичного ЗВО. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. №5-6. С. 167-177. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.05-06/167-177>
6. Мартинчук О.В. Компетентнісний підхід як концептуальна основа оновлення змісту підготовки майбутніх логопедів до роботи в умовах інклюзивного навчання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Вип. 26. С. 138-143. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6250/1/E_Martynchuk_NCNPUIMPD_26_KSPKIO_IL.pdf
7. Пахомова Н.Г. *Інтеграція методико-психологічної та педагогічної складових професійної підготовки майбутніх логопедів*. Автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня докт. педаг. наук. К., 2013. 44 с. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/31b9a806-e4e5-4d52-8a70-29aa20c039a0>
8. Пінчук Ю.В. *Система професійної компетентності вчителя-логопеда* : Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.03. Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. К., 2005. 20 с. URL: <http://search.nbuv.gov.ua/publ/REF-0000259387>
9. Переяславська С., Смагіна О. Гейміфікація як сучасний напрям вітчизняної освіти. *Електронне наукове фахове видання "Відкрите освітнє середовище сучасного університету", special edition*. 2019. С. 250–260. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s24>
10. *Професійний стандарт на групу професій «Вчитель-логопед», «Логопед»*. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/658-profesijnij_standart.pdf
11. Савінова Н., Кутержинська К. Активні кейс-технології як засіб формування професійної компетентності майбутніх вчителів-логопедів. *Recommended for publication by the Academic Council Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council (Minutes№ 4 of November 16, 2022)*. 2022. <https://doi.org/10.46489/EOTPCOES-17-16>

12. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – ступеня бакалавра – з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/016-Spets.osvita-bakalavr.28.07.pdf>
13. Чупахіна С.В., Потапчук Т.В., Лякішева А.В. Підготовка майбутніх учителів-логопедів до педагогічної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2022. Вип. 1. С. 159–167. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.23>
14. Цимбал-Слатвінська С.В. Цифрові інструменти в логопедичних практиках. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Випуск 79. Том 2. С. 86–91. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/79.2.17>
15. Berragan L. Simulation: an effective pedagogical approach for nursing?. *Nurse Educ Today*, 2011. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2011.01.019>
16. Bruinsma G., Wijnen F., Gerrits E. Focused Stimulation Intervention in 4- and 5-Year-Old Children With Developmental Language Disorder: Exploring Implementation in Clinical Practice. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 2020. Vol. 51 (2). Pp. 247–269. https://doi.org/10.1044/2020_LSHSS-19-00069
17. Cooper J, Taqueti V. *A brief history of the development of mannequin simulators for clinical education and training*, 2004. <https://doi.org/10.1136/qhc.13.suppl.1.i11>
18. MacBean N., Theodoros D., Davidson B., Hill A.E. Simulated learning environments in speech-language pathology: an Australian response. *Int J Speech Lang Pathol*. 2013, vol. 15(3). Pp. 345–57. <https://doi.org/10.3109/17549507.2013.779024>
19. Petrich T., Mills B., Lewis A., Hansen S., Brogan E., Ciccone N. Utilisation of simulation-based learning to decrease student anxiety and increase readiness for clinical placements for speech-language pathology students. *Int J Speech Lang Pathol*. 2024. Vol. 26(3). Pp. 380–389. <https://doi.org/10.1080/17549507.2024.2355916>

References

1. Brushnevska I.M. SMART-hra v lohopedii: intehtatsiia suchasnykh ihrovyykh instrumentiv u korektsiinu robotu. *Inkluziia i suspiilstvo*. 2025, 2, s. 56–62. <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2025-2>
2. Horopakha N.M. Interaktyvni metody formuvannia fakhovykh kompetentsii maibutnykh defektolohiv-lohopediv. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2019. Vyp. 3(87). S. 49–62. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2019.03/049-062> (In Ukrainian)
3. Kashuba L., Labenko O. Shchodo profesiinoi pidhotovky maibutnykh vchyteliv-lohopediv. *Naukovi zapysky. Seriia: Filolohichni nauky*. 2023. Vyp. (193). 224–230. <https://doi.org/10.36550/2522-4077-2021-1-193-224-230> (In Ukrainian)
4. Kudria I.P., Kulishov S. K., Tretiak N. H. Symulatsiini tekhnolohii v suchasnomu osvitnomu protsesi pidhotovky maibutnykh likariv. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. 2020. Vyp. 2 (156). S. 198–201. <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2020-2-156-198-201> (In Ukrainian)
5. Lazko A. Symulatsiini tekhnolohii v osvitnomu prostori medychnoho ZVO. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2023. №5–6. S. 167–177. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.05-06/167-177> (In Ukrainian)
6. Martynchuk O.V. Kompetentnisnyi pidkhid yak kontseptualna osnova onovlennia zmistu pidhotovky maibutnykh lohopediv do roboty v umovakh inkluzyvnoho navchannia. *Naukovi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriia 19. Korektsiina pedahohika ta spetsialna psykholohiia* : zb. nauk. prats. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2014. Vyp. 26. С. 138–143. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6250/1/E_Martynchuk_NCNPUIMPD_26_KSPKIO_IL.pdf (In Ukrainian)
7. Pakhomova N.H. *Intehratsiia metodyko-psykholohichnoi ta pedahohichnoi skladovykh profesiinoi pidhotovky maibutnykh lohopediv*. Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia nauk. stupenia dokt. pedah. nauk. K., 2013. 44 s. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/31b9a806-e4e5-4d52-8a70-29aa20c039a0> (In Ukrainian)
8. Pinchuk Yu.V. *Systema profesiinoi kompetentnosti vchytelia-lohopediv* : Avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.03. Nats. ped. un-t im. M.P. Drahomanova. K., 2005. 20 s. URL: <http://search.nbuv.gov.ua/publ/REF-0000259387> (In Ukrainian)
9. Pereiaslavskaya S., Smahina O. Heimifikatsiia yak suchasnyi napriam vitchyznianoї osvity. *Elektronne naukove fakhove vydannia "Vidkryte osvittie e-seredovyshche suchasnoho universytetu", special edition*. 2019. S. 250–260. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s24> (In Ukrainian)
10. *Profesiyni standart na hrupu profesii «Vchytel-lohoped», «Lohoped»*. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/658-profesijnij_standart.pdf (In Ukrainian)
11. Savinova N., Kuterzhynska K. *Aktyvni keis-tekhnolohii yak zasib formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnykh vchyteliv-lohopediv*. Recommended for publication by the Academic Council Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council (Minutes№ 4 of November 16, 2022). 2022. <https://doi.org/10.46489/EOTPCOES-17-16> (In Ukrainian)
12. *Standart vyshchoi osvity Ukrainy pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity – stupenia bakalavra – z haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika spetsialnosti 016 Spetsialna osvita*. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/016-Spets.osvita-bakalavr.28.07.pdf> (In Ukrainian)
13. Chupakhina S.V., Potapchuk T.V., Liakisheva A.V. Pidhotovka maibutnykh uchyteliv-lohopediv do pedahohichnoi diialnosti v umovakh inkluzyvnoho osvitnoho seredovyshcha. *Akademichni studii. Seriia «Pedahohika»*. 2022. Vyp. 1. S. 159–167. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.23> (In Ukrainian)
14. Tsybal-Slatvinska S.V. Tsyfrovi instrumenty v lohopedychnykh praktykakh. *Innovatsiina pedahohika*. 2025. Vypusk 79. Том 2. S. 86–91. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/79.2.17> (In Ukrainian)
15. Berragan L. Simulation: an effective pedagogical approach for nursing?. *Nurse Educ Today*, 2011. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2011.01.019>

16. Bruinsma G., Wijnen F., Gerrits E. Focused Stimulation Intervention in 4- and 5-Year-Old Children With Developmental Language Disorder: Exploring Implementation in Clinical Practice. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 2020. Vol. 51 (2). Pp. 247–269. https://doi.org/10.1044/2020_LSHSS-19-00069
17. Cooper J, Taqueti V. *A brief history of the development of mannequin simulators for clinical education and training*, 2004. <https://doi.org/10.1136/qhc.13.suppl.1.i11>
18. MacBean N., Theodoros D., Davidson B., Hill A.E. Simulated learning environments in speech-language pathology: an Australian response. *Int J Speech Lang Pathol.* 2013, vol. 15(3). Pp. 345-57. <https://doi.org/10.3109/17549507.2013.779024>
19. Petrich T., Mills B., Lewis A., Hansen S., Brogan E., Ciccone N. Utilisation of simulation-based learning to decrease student anxiety and increase readiness for clinical placements for speech-language pathology students. *Int J Speech Lang Pathol.* 2024. Vol. 26(3). Pp. 380-389. <https://doi.org/10.1080/17549507.2024.2355916>

| Матеріал надійшов до редакції: 05.01.2026 р. | Прийнято до друку: 12.02.2026 р. | Опубліковано: 02.03.2026 р. |

